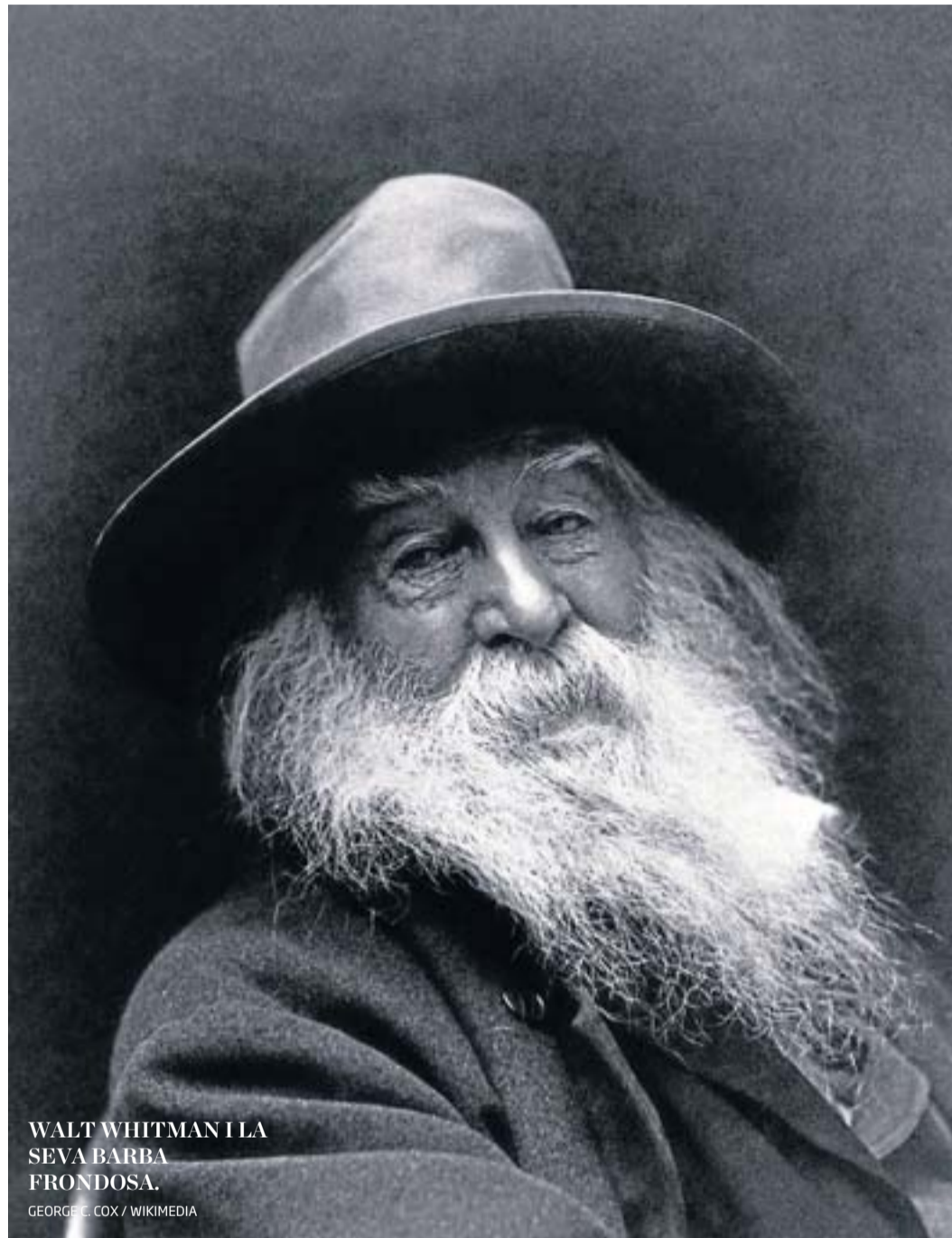

La poesia de Walt Whitman és explosió, efusió i entusiasme. És “amor brutal que agonitza” amb la fúria d’un castell de focs. És una recerca constant i desendregada, com els narius d’un gos que explora cada racó de barriada (salpant des de “la pisciforme Paumanok” natal). Un exemple: “Fendint l’herba dels prats, respirant-ne l’olor especial, / jo exigeixo d’ella correspondència espiritual, / exigeixo la més abundant i íntima companyonia entre els homes, / exigeixo que les fulles brotin de les paraules, dels actes, dels éssers, / aquelles que provenen de l’atmosfera lliure, rudes, solars, fresques, nutrícies, / aquelles que van pel seu propi camí, erectes, amb llibertat i domini, sempre capdavanteres, mai a la rereguarda, / aquelles que tenen una audàcia indomable, de carn preciosa i vigorosa, puríssima, / aquelles que contemplen amb indolència les cares dels presidents i dels governants, com dient *Qui sou?*, / aquelles nascudes de la passió primitiva de la terra ardorosa, sempre espontànies, mai obedients, / aquelles que neixen d’Amèrica”.

Whitman va publicar la primera edició de *Fulles d’herba* el 1855 –tenia 36 anys–, però el llibre creixeria en successives versions, l’última de les quals quedaria enllestida el 1892, mesos abans de la seva mort. Inspirat per l’assaig *The poet*, de Ralph Waldo Emerson, en què expressava la necessitat de trobar un poeta nord-americà que expliqués les virtuts i defectes del país, Whitman va escriure una obra poètica de gran extensió, que en la primera edició catalana íntegra –traduïda amb molta cura per Jaume C. Pons Alorda– frega les 600 pàgines. “Si volem acostar-nos a Walt Whitman de bon de veres, és essencial recórrer al llegat que ens deixà tan generosament –escriu Pons Alorda

“No hi haurà ni més cel ni més infern que els que hi ha ara”

WALT WHITMAN I LA SEVA BARBA FRONDOSA.

GEORGE C. COX / WIKIMEDIA

a la introducció–. La seva passió, el seu entusiasme i el seu art ens inciten constantment a llegir les *Fulles d’herba*, el seu particular homenatge a la raça humana. A través d’aquesta lectura ens acostem a ell per establir un diàleg amb un ésser humà extraordinari, però també per deixar-nos impregnar d’eufòria i consternació davant d’una de les creacions més revolucionàries i inimitables fins ara mai assolides”.

El panteisme omnívor del poeta

El mateix títol del llibre és una provocació: a l’època, els editors consideraven *herba* les obres de poc valor; les *fulles* eren també una manera despectiva de referir-se a les pàgines. Al volum el lector hi trobarà –en paraules del traductor– un “panteisme omnívor, i omnisexual, així com la incandescència ferotge de la poesia, que tot ho penetra i contamina”. A una prostituta li escriu: “Et demano que et preparis per ser mereixedora de trobar-me, / i et demano que siguis pacient i perfecta fins que jo vingui”. A *Ciutat d’orgies* canta a la promiscuïtat: “Els amants, els amants infinits, ells sí que em recompensen”. Hi ha, també, homosexualitat (“La institució del tendre amor dels companys”). Per sobre de tot, hi abunda un clam per eternitzar el present: “Mai no hi ha hagut més principi que el que hi ha ara, / ni més joventut ni més vellesa que les que hi ha ara, / i mai no hi haurà més perfecció que la que hi ha ara, / ni més cel ni més infern que els que hi ha ara”. ♦♦

FULLES D’HERBA
WALT WHITMAN
EDICIONS DE 1984
TRADUCCIÓ DE
JAUME C. PONS
ALORDA
570 PÀG. / 25 €

L’extrema exactitud i concisió de Raymond Roussel

Un any després que Leonard Muntaner publicés la inclassificable novel·la *Locus solus* (1914) –traduïda per Joaquim Sala-Sanahuja–, LaBreu s’atreveix amb un volum encara més desconcertant, *Noves impressions d’Àfrica* (1932). Dividit en quatre cants en alexandrins rimats –sumen 1.274 versos–, el llibre és, en paraules del traductor de l’edició catalana, Jordi Vintró, “a primera vista antipoètic, de manera que, per oposició al que en diem *prosa poètica*, això es podria anomenar *prosa en vers*”. Vintró, que va publicar el seu últim llibre el 2010, *La bassa de les oques*, fa una mica més enrevessades les seves consideracions, tocat per l’esperit de l’escriptor francès: “Cal admetre que el terme poesia és prou vast per englo-

bar-lo. Poesia antipoètica, poesia textual? Jo reivindico per a tothom una poesia sense adjectius”.

Precursor del surrealisme, Raymond Roussel (1877–1933) és autor d’una bibliografia extravagant i d’un abast encara massa reduït. No es va popularitzar mínimament fins que a la dècada dels 60 va ser publicada per Jean-Jacques Pauvert. Llavors, Michel Foucault li dedicaria tot un assaig (1963), Georges Perec i Harry Matthews el reivindica-

NOVES IMPRESSIONS D’ÀFRICA
RAYMOND ROUSSEL
LABREU EDICIONS
TRADUCCIÓ DE
JORDI VINTRÓ
380 PÀG. / 25 €

rien a *Roussel et Venise, esquisse d’une géographie mélancolique* (1976) i Michel Leiris també el glossaria: “Les úniques qualitats que Roussel sembla haver buscat són, a més de la correcció gramatical més estricta, una exactitud i una concisió dutes al màxim”.

Vintró afirma: “És notable com, a partir d’un discurs coherent del tot, gairebé escolar, sense infracció explícita de cap regla, amb una escriptura plana, s’arriba a un balbuceig, a un desllorigament del discurs, en què afloren, al mateix temps, estrats provinents de diluvis antics. És com si l’autor volgués fer perdre el fil del seu discurs”. Llegint el poemari, no es pot fer altra cosa que donar-li la raó. *Noves impressions d’Àfrica* és una llarga concatenació de parèntesis –explicitats en tintes de colors diferents– que poden tancar-se desenes de versos després, quan l’antecedent ja ha passat a la història. La traducció de Vintró és una heroïcitat amb pocs precedents a les lletres catalanes. ♦♦